Európai Parlament
2024-2029

Foglalkoztatási és Szociális Bizottság

2026/2070(INI)

11.6.2026

JELENTÉSTERVEZET

a készségek fejlesztéséről az Unióban – szakképzési lehetőségek az átmenet időszakában
(2026/2070(INI))

Foglalkoztatási és Szociális Bizottság

Előadó: Brigitte van den Berg

TARTALOM

Oldal

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY 3

INDOKOLÁS 7

MELLÉKLET: NYILATKOZAT AZ ÉSZREVÉTELEKRŐL 9

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY

a készségek Unión belüli fejlesztéséről – szakképzési lehetőségek az átmenet időszakában

(2026/2070(INI))

Az Európai Parlament,

– tekintettel a tagállamok által 2025. szeptember 12-én elfogadott, a 2026–2030-as időszakban a versenyképesség fokozását és a minőségi munkahelyeket szolgáló vonzó és inkluzív szakképzésről herningi nyilatkozatra,

– tekintettel a fenntartható versenyképességet, a társadalmi méltányosságot és a rezilienciát célzó szakképzésről szóló, 2020. november 24-i tanácsi ajánlásra[1],

– tekintettel „A készségek uniója” című, 2025. március 5-i bizottsági közleményre (COM(2025)0090),

– tekintettel az Európai Unió humántőkéjéről szóló tanácsi ajánlásra irányuló, a Tanács által 2026. március 9-én elfogadott tanácsi ajánlásra,

– tekintettel az Erasmus+ elnevezésű uniós oktatási és képzési, ifjúsági és sportprogram létrehozásáról és az 1288/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2021. május 20-i (EU) 2021/817 európai parlamenti és tanácsi rendeletre[2],

– tekintettel eljárási szabályzata 55. cikkére,

– tekintettel a Foglalkoztatási és Szociális Bizottság jelentésére (A10-0000/2026),

A. mivel az európaiak 34,7%-a szerzett szakképesítést; mivel az EU-ban az összes diák 49%-a vesz részt szakképzési programban[3]; mivel a szakképzést számos tagállamban kevésbé értékesnek tekintik, mint a felsőoktatást; mivel a szakképzésben részt vevő tanulók és a szakképesítést szerzettek e megítélésbeli különbség miatt társadalmi elfogultságot vagy korlátozott lehetőségeket tapasztalhatnak;

B. mivel az EU-ban a zöld és digitális átállás, az ipari visszatelepítés, az infrastrukturális beruházások és a demográfiai változások miatt egyre nagyobb a kereslet a szakképesítést igénylő szakmák iránt; mivel a munkaerőpiaci információk akut és tartós hiányt mutatnak a szakképzés-intenzív ágazatokban; mivel a Cedefop készségigény-előrejelzése szerint az 2035-re az összes álláshely 60%-a igényel középfokú szakképesítést[4], ami a szakképzési pályákon keresztül leggyakrabban biztosított fokozat;

---

[1] HL C 417., 2020.12.2., 1. o.
[2] HL L 189., 2021.5.28., 1. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/817/oj.
[3] Európai Szakképzésfejlesztési Központ (Cedefop), „VET statistics and indicators” (Szakképzési statisztikák és mutatók), https://www.cedefop.europa.eu/en/projects/statistics-and-indicators.
[4] Európai Szakképzésfejlesztési Központ (Cedefop), „Skills Forecast” (Készség-előrejelzés), https://www.cedefop.europa.eu/en/tools/skills-forecast.

C. mivel az EU lisszaboni stratégia szerinti politikai orientációja aránytalanul nagy hangsúlyt fektetett az iskolai végzettségre, alábecsülve a szakképesítést igénylő szakmák stratégiai jelentőségét az EU ipari bázisa és rezilienciája szempontjából; mivel a közelmúltbeli geopolitikai fejlemények, az ellátási lánc zavarai, valamint a zöld és digitális átállás azt mutatják, hogy jelentős beruházásokra van szükség a szakképzésben;

D. mivel az oktatási pályákat hierarchikusan meghatározó tartós társadalmi és szakpolitikai elfogultság hozzájárul a szakképzési pályák vonzerejének hiányához és a felsőoktatás irányába való eltolódáshoz, ezáltal korlátozva a tehetségek egyenlő elismerését, aláásva a társadalmi kohéziót és súlyosbítva a kritikus szakemberhiányt a szakképesítést igénylő foglalkozásokban;

E. mivel a szükségtelen adminisztratív akadályok, a széttagolt elismerési eljárások és a nemzeti rendszerek közötti elégtelen interoperabilitás továbbra is akadályozzák a munkavállalók, különösen a szakképzési szakemberek szabad mozgását; mivel a tagállamok és a regionális keretek közötti megerősített együttműködés hozzájárulhat a kölcsönös bizalom kiépítéséhez, az elismerési eljárások korszerűsítéséhez és a szakképzési szakemberek munkavállalói mobilitásának megkönnyítéséhez, a magas szintű normák fenntartása mellett;

A szakképzés társadalmi értékének elismerése

1. kiemeli a szakképzés fontosságát az EU gazdasági jóléte és versenyképessége szempontjából; hangsúlyozza a szakképzés előmozdításának és valorizálásának fontosságát annak érdekében, hogy az a foglalkoztatáshoz vezető minőségi útvonalként vonzóbbá váljon; felhívja a Bizottságot annak biztosítására, hogy a készülő szakképzési stratégia foglalkozzon a szakképzési tantervek minőségével és relevanciájával, valamint a szakképzési programoknak a tanulók, a munkáltatók és a szélesebb nyilvánosság körében történő jobb népszerűsítésével;

2. hangsúlyozza, hogy a szakképzést olyan eszköznek kell tekinteni, amely egyszerre képes támogatni a diákok és a munkavállalók személyes fejlődését és kezelni a munkaerőpiaci hiányokat, hozzájárulva ezáltal az EU versenyképességéhez és támogatva az innovációt a stratégiai ágazatokban;

3. hangsúlyozza, hogy a társadalmi kohézió és befogadás biztosítása érdekében biztosítani kell, hogy a szakképzésben részt vevő diákok és a szakképesítést szerzettek úgy érezzék, hogy képesítéseiket és szakmáikat a felsőoktatással egyenlően értékelik;

4. felhívja az uniós intézményeket és a tagállamokat, hogy az oktatási pályák kapcsán mozdítsanak elő tiszteletteljesebb terminológiát, és mellőzzék az olyan minősítéseket, mint a „magasabb” és az „alacsonyabb” oktatás; felhívja a Bizottságot, hogy helyezze hatályon kívül a felsőfokú végzettségre vonatkozó uniós szintű célértéket mint referenciaértéket, mivel az nem felel meg a Bizottság azon szándékának, hogy egyenlően értékelje a szakképzést;

5. felhívja a tagállamokat és az uniós intézményeket, hogy az egyenlő részvétel biztosítása érdekében a szakpolitikai döntéshozatal minden szintjébe vonják be a szakképzésben részt vevő diákokat és a szakképesítést szerzetteket, és kínáljanak szakképzési szakmai gyakorlatokat;

6. elismeri a WorldSkills és az EuroSkills hozzájárulását a szakképzés kiválóságának, innovációjának és vonzerejének Európa-szerte történő előmozdításához; ösztönzi a Bizottság, a tagállamok és a szakképzéshez kapcsolódó szakismereti versenyszervezetek közötti szorosabb együttműködést a szakképzési kiválóság előmozdítása és a szakképzés láthatóságának támogatása érdekében; elismeri, hogy ezeknek a versenyeknek és a kapcsolódó kereteknek, például a WorldSkills foglalkozási normáinak inspirációként kell szolgálniuk a politikai döntéshozók számára, valamint a szakképzési politika kidolgozásához és a készségek elismeréséhez;

7. emlékeztet arra, hogy bár „A készségek uniója” című bizottsági közlemény kimondja, hogy a szakképzésnek „a felsőoktatáshoz hasonlóan elismert tanulási pályává” kell válnia, a szakképzés továbbra is kisebb arányban részesül az Erasmus+ finanszírozásából, mint a felsőoktatás; ragaszkodik ahhoz, hogy költségvetési előirányzatait növelni kell e célkitűzés gyakorlati megvalósításának biztosítása, valamint az „Európa mozgásban” célkitűzés támogatása érdekében, amely szerint 2030-ra 12%-os tanulási célú mobilitást kell biztosítani a szakképzésben részt vevő tanulók számára;

A szakképzés minőségének és relevanciájának javítása a beruházások növelése révén

8. felhívja a Bizottságot, hogy az európai szemeszter országspecifikus ajánlásai és az uniós finanszírozás elkülönítése révén támogassa a tagállamokat abban, hogy kellő mértékben beruházzanak a szakképzésbe; emlékeztet arra, hogy az Igazságos Átmenet Alap keretében a készségek és a kis- és középvállalkozások finanszírozásának ötvözése révén sikeres beruházásokat hajtottak végre a helyi gazdaságokban, és javasolja, hogy a szakképzés előmozdítása érdekében ezt a példát kövessék a tagállamok nemzeti és regionális partnerségi terveiben;

9. támogatja a munkáltatók és a szakképzési szolgáltatók közötti uniós és nemzeti szintű partnerségeket a szakképzési tantervek relevanciájának és minőségének javítása érdekében; kéri, hogy a szakképzési szolgáltatókat kapcsolják össze a regionális ipari és technológiai klaszterekkel;

10. kéri, hogy a szakképzést szélesebb körben építsék be a meglévő uniós szakpolitikákba és programokba; ösztönzi a szakképzési szervek jobb bevonását az innovációs politikák kidolgozásába az innovatív megoldások ágazatok közötti terjesztésének és elterjedésének fokozása érdekében; ragaszkodik ahhoz, hogy a javasolt Európai Versenyképességi Alap szakpolitikai keretei keretében támogatni kell a stratégiai ágazatokba történő készségfejlesztési beruházásokat;

11. hangsúlyozza, hogy a mesterséges intelligencia és az automatizálás az átképzés iránti igény növekedéséhez vezetett; ezzel összefüggésben hangsúlyozza a valamennyi munkavállaló számára hozzáférhető képzés növekvő fontosságát jelenlegi vagy alternatív karrierjük szempontjából;

12. felhívja a Bizottságot, a tagállamokat és a munkáltatókat, hogy a munkaalapú tanulás vonzerejének, minőségének és inkluzivitásának javítása érdekében biztosítsanak méltányos díjazást és tisztességes munkakörülményeket a szakképzésben megvalósuló tanulószerződéses gyakorlati képzések és szakmai gyakorlatok számára;

A diákok és a munkavállalók mobilitásának elismerése

13. hangsúlyozza a diplomák és a készségek elismerésének fontosságát a szakképzésben részt vevő diákok és munkavállalók szabad mozgásának biztosítása, valamint e tekintetben a mobilitási lehetőségek alacsony számának kezelése szempontjából; kéri, hogy a készségek hordozhatóságára vonatkozóan készülő kezdeményezés hozzon létre koherens uniós ökoszisztémát a készségek elismerése és a mobilitás tekintetében, biztosítva az Europass, a készségek, kompetenciák és foglalkozások európai osztályozása, a nemzeti képesítési keretrendszerek, a mikrotanúsítványok és a digitális tanúsítványok közötti interoperabilitást; hangsúlyozza, hogy ennek a rendszernek átláthatónak, polgárbarátnak, digitálisnak és ingyenesnek kell lennie;

14. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a 2005/36/EK irányelv[5] szerinti közös képzési keretek alkalmazása mindeddig korlátozott volt, és felhívja a Bizottságot, a tagállamokat és az érintett szakmai szervezeteket, hogy aktívan mozdítsák elő azok fejlesztését és végrehajtását a szakképzési ágazatokban, ahol a közös képzési követelmények támogathatják a szakmai mobilitást és kezelhetik a szakemberhiányt;

°

° °

15. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak és a Bizottságnak.

[5] Az Európai Parlament és a Tanács 2005/36/EK irányelve (2005. szeptember 7.) a szakmai képesítések elismeréséről (HL L 255., 2005.9.30., 22. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2005/36/oj).

INDOKOLÁS

A szakképzés elengedhetetlen Európa gazdasági jólétéhez és versenyképességéhez, az ipar rezilienciájához és a társadalmi kohézióhoz. Az Európai Unióban a felső középfokú oktatásban részt vevő diákok közel fele szakképzésben vesz részt, emellett az Európa működése és versenyképessége szempontjából alapvető fontosságú ágazatokban munkavállalók milliói a szakképesítésükre támaszkodva működnek közre. Stratégiai jelentősége ellenére azonban a szakképzés számos tagállamban továbbra is kevésbé elismert és presztízsű, mint a tudományos irányultságú felsőoktatás. Ez az állásfoglalás az Európai Bizottság készségek uniójára vonatkozó kezdeményezésére és a herningi nyilatkozat célkitűzéseire reagál, ugyanakkor hozzájárul a küszöbön álló európai szakképzési stratégiát és a készségek hordozhatóságára vonatkozó tervezett kezdeményezést övező vitához is. Az állásfoglalás felvázolja az Európai Parlament erősebb, vonzóbb és valóban egyenlően értékelt szakoktatási és -képzési ágazatra vonatkozó jövőképét.

Európa jelenleg paradox helyzettel néz szembe: egy olyan időszakban, amikor a zöld és digitális átállás, az ipari modernizáció, az infrastrukturális beruházások és a népesség elöregedése példátlan keresletet teremt a szakmai készségek iránt, a szakképzési pályákat a felsőoktatáshoz képest továbbra is kevésbé tartják kívánatosnak. A munkaerőpiaci előrejelzések következetesen jelentős hiányt jeleznek azokban az ágazatokban, amelyek nagymértékben támaszkodnak a szakképesítésekre, beleértve a feldolgozóipart, az építőipart, a közlekedést, az egészségügyet, az energetikát és a fejlett műszaki szakmákat. Ugyanakkor sok fiatal változatlanul azt az üzenetet kapja, hogy az oktatás sikere elsősorban a felsőoktatásba való továbblépéssel mérhető.

Ez gazdasági és kulturális kihívás is egyben. Az oktatáspolitika és a közbeszéd Európa-szerte évtizedek óta gyakran úgy kezeli a felsőoktatási és szakképzési pályákat, mint amelyek egy hierarchián belül léteznek, nem pedig a tanulás és a szakértelem különböző, de egyformán értékes formáiként. A felsőoktatás bővülése fontos lehetőségeket teremtett európaiak milliói számára, ugyanakkor hozzájárult ahhoz a felfogáshoz is, hogy a szakképzés a második legjobb választás. Érdemi hierarchiája továbbra is alakítja az oktatási döntéseket, a pályaorientációt, a munkaerőpiaci eredményeket és a nyilvánosság szakképesítést igénylő szakmákhoz való hozzáállását.

A következmények messze túlmutatnak az oktatáspolitikán. Számos tagállamban a gyakorlati képesítéssel rendelkező polgárok továbbra is strukturális hátrányokkal szembesülnek a legkülönbözőbb területeken a szakmai előmeneteltől és a jövedelmi lehetőségektől a politikai képviseletig és a lakhatáshoz való hozzáférésig. Bár a társadalmak számára elengedhetetlenek a szakképzett technikusok, kézművesek, egészségügyi dolgozók és más képesített szakemberek, ezek a szakmák gyakran nem részesülnek ugyanolyan társadalmi és gazdasági elismerésben, mint a felsőfokú képesítést igénylő szakmák. Ezek az egyenlőtlenségek azzal a kockázattal járnak, hogy erősítik a gyakorlati és az elméleti képesítéssel rendelkező polgárok közötti társadalmi megosztottságot, korlátozzák a társadalmi mobilitást, veszélyeztetik a demokratikus rezilienciát és gyengítik az abba az ígéretbe vetett bizalmat, hogy a tehetség minden formáját egyformán értékelik.

Ezek az egyenlőtlenségek jelentős gazdasági következményekkel is járnak. Európa versenyképessége egyre inkább attól függ, hogy képes-e szakképzett munkavállalókat vonzani, fejleszteni és megtartani. A klímasemlegességre való átálláshoz, az új technológiák

bevezetéséhez, az európai ipari kapacitás megerősítéséhez és a stratégiai függőségek csökkentésére irányuló erőfeszítésekhez egyaránt magas szakképesítéssel rendelkező munkaerőre van szükség. A szakemberhiány ezért nem csupán a demográfiai változás vagy a gazdasági átalakulás eredménye; ezek részben olyan régóta fennálló társadalmi és szakpolitikai döntések következményei, amelyek alulértékelték a szakképzést és a szakképesítést igénylő szakmákat. A munkaerőhiány kezeléséhez ezért többre van szükség, mint további munkavállalók képzésére: a társadalom egészében helyre kell állítani a szakképzési pályák vonzerejét, státuszát és láthatóságát.

A szakképzés minőségének és relevanciájának javítása alapvető része ennek az erőfeszítésnek. Szoros partnerségekre van szükség az oktatási szolgáltatók, a munkáltatók, a regionális hatóságok és a szociális partnerek között annak biztosítása érdekében, hogy a szakképzési programok továbbra is reagáljanak a munkaerőpiaci fejleményekre és a technológiai változásokra. A szakképzési kiválósági központok, a munkaalapú tanulás és a tanulószerződéses gyakorlati képzések bizonyítják az oktatás és az ipar közötti szoros együttműködésben rejlő lehetőségeket az innováció, a regionális fejlődés és a gazdasági növekedés előmozdítása terén. Ugyanakkor az egész életen át tartó tanulási, továbbképzési és átképzési lehetőségek egyre fontosabbá válnak, mivel a mesterséges intelligencia, az automatizálás és a digitalizáció továbbra is átalakítja a foglalkozásokat és a készségigényeket.

A munkavállalói mobilitás és a képesítések elismerése továbbra is alapvető fontosságú a jól működő európai munkaerőpiac szempontjából. A munkavállalók szabad mozgása az Unió egyik alapvető szabadsága, ugyanakkor a szakképzésben részt vevő tanulók és szakemberek gyakran továbbra is szükségtelen akadályokkal szembesülnek, amikor határokon átnyúló lehetőségeket keresnek. A készségek és képesítések átláthatóságának, hordozhatóságának és elismerésének javítása segíthet a munkaerőhiány kezelésében, a belső piac megerősítésében és annak biztosításában, hogy a szakképzett tehetségek oda költözhessenek, ahol a legnagyobb szükség van rájuk.

Ez az állásfoglalás együttesen arra törekszik, hogy hozzájáruljon ahhoz a szélesebb körű változáshoz, hogy Európa hogyan értékeli a tudást, a készségeket és az oktatási eredményeket. A készségek valódi uniójának kiépítéséhez többre van szükség, mint a munkaerőpiaci igényekre való reagálásra. Amint azt a készségek uniójában megfogalmazott azon kötelezettségvállalás is tükrözi, hogy a szakképzésnek „a felsőoktatáshoz hasonlóan elismert tanulási pályává” kell válnia, ami azt jelenti, hogy az európai intézményeknek és a tagállamoknak a gyakorlatban is bizonyítaniuk kell azt, amit a szakpolitikákban, az eszközökben, a jogszabályokban és a szóhasználatban hirdetnek.

MELLÉKLET: NYILATKOZAT AZ ÉSZREVÉTELEKRŐL

Az eljárási szabályzat I. melléklete 8. cikkének megfelelően az előadó kijelenti, hogy jelentésébe olyan észrevételeket foglalt bele, amelyeket a kötelező átláthatósági nyilvántartásról szóló intézményközi megállapodás[1] hatálya alá tartozó alábbi érdekképviselőktől vagy harmadik országok hatóságainak – többek között ezen országok diplomáciai képviseleteinek és nagykövetségeinek – alábbi képviselőitől kapott az eljárás tárgyához kapcsolódó kérdésekben a jelentéstervezet elkészítése során:

1. A kötelező átláthatósági nyilvántartásról szóló intézményközi megállapodás hatálya alá tartozó érdekképviselők
2. Harmadik országok hatóságainak – többek között ezen országok diplomáciai képviseleteinek és nagykövetségeinek – képviselői

A fenti felsorolás az előadó kizárólagos felelősségi körében készült.

Amennyiben a felsorolásban természetes személyek saját nevükkel vagy feladatkörükkel vagy mindkettővel azonosítva szerepelnek, az előadó kijelenti, hogy az érintett természetes személyeknek megküldte az Európai Parlament 484. sz. Adatvédelmi nyilatkozatát (https://www.europarl.europa.eu/data-protect/index.do), amely meghatározza a személyes adataik kezelésére alkalmazandó szabályokat és az említett adatkezeléshez kapcsolódó jogokat.

[1] Intézményközi megállapodás (2021. május 20.) az Európai Parlament, az Európai Unió Tanácsa és az Európai Bizottság között a kötelező átláthatósági nyilvántartásról (HL L 207., 2021.6.11., 1. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2021/611/oj).